

Urmas Volens

24. detsember 1976 – 26. veebruar 2026

Head juristid, head sõbrad!

Meid on tabanud suur kaotus. Me kaotasime inimese, kes on meie õiguskorda väga palju panustanud ja seda oluliselt kujundanud. 26. veebruaril 2026 suri kõigest 49 aasta vanusena Urmas Volens. Urmas oli jurist, mitmete meie eraõiguse tuumikseaduste eelnõude kaasautor, Justiitsministeeriumi õigusloome vedaja ja kujundaja, õiguspoliitika asekanstler, vandeadvokaat, ülikooli õppejõud, kohtunike, kohtunikuabide, kohtutäiturite, notarite ja advokaatide koolitaja, mitmete Eesti seaduste kommentaaride ja õpikute kaasautor, vandeadvokaat ja Riigikohtunik, sh Riigikohtu tsiviilkolleegiumi esimees. Urmas armastas sporti teha, oli matka-, fotograafia- ja teatrihuviline. Paljude jaoks oli Urmas hea ja innustav kolleeg, kelle järgi joonduti ja kellelt saadi erialast eeskuju ja innustust. Paljud pöördusid Urmase poole nende õiguslike küsimustega, millele nad ise ei osanud enam mitte kuskilt vastust leida. Urmas oli abikaasa ja isa. Minu jaoks oli Urmas hea sõber ja kaasteeline, kellega mul oli õnnelik võimalus ligi 30 aasta vältel koos areneda, õigust avastada ja meie õiguskorda arendada. Ma olen selle võimaluse eest väga tänulik.

Urmas sattus juba ülikooli ajal tööle Justiitsministeeriumisse, kus ta pidi endale selgeks tegema mitte ainult selle, milline on kehtiv õigus, vaid ka selle, milliseks peaks meie uus õiguskord kujunema. Baka-laureuseõpingutele järgnesid magistriõpingud mh Saksamaal Kölni Ülikoolis ja doktorikraad Tartu Üli-koolist. Urmase esimesed erialavaldkonnad olid seotud eraõigusega ja need jäid talle südamelähedaseks kogu karjääri jooksul. Seda põnevam oli kõrvalt vaadata, kuidas Urmasest sai mahukate õigusreformide aegadel Justiitsministeeriumi õiguspoliitika asekanstler, kes pidi vastutama kogu õigusloome, sh avaliku õiguse eest. See, kui kiiresti, põhjalikult ja süsteemselt Urmas avaliku õiguse endale selgeks tegi, on väga inspireeriv ja kinnitus selle kohta, et asjad, mis tunduvad ühe inimese võimete jaoks täiesti võimatud, on siiski võimalikud. Sealt edasi tegi Urmas enda jaoks selgeks advokaadi elukutse ja selle, kuidas tsiviilõigusi kohtus maksma panna. Varsti pärast seda pühendus Urmas advokaadibüroo asutamisele. Urmase soov oli luua büroo, kus õigusabi osutatakse põhjalikult ja kvaliteetselt ning kus valdava osa tööst teevad vandeadvokaadid ise. Mõned aastad hiljem mõistis Urmas, et ta saaks anda olulise panuse meie õigus-korda Riigikohtu kohtunikuna. Urmas kuulus põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumisse, osales pikalt kohtunikueksamikomisjonis ja panustas uute kohtunike leidmisse, tsiviilkolleegiumi esimehena andis ta uue hingamise kolleegiumi juhtimises ja mõjutas oldud aja jooksul oluliselt tsiviilõigust.

Juristina tegi ta alati neid asju, kus ta mõjutas meie õiguskorra arengut. Ta osales väga paljudes pro-jehtides. Tundub, et põhilised motivaatorid olid soov saada ise targemaks ja teadmine, et kui tema seda järjekordset koormat enda kanda ei võta, jääb midagi olulist tegemata või meie õiguskorras mõni oluline probleem lahendamata.

Urmas panustas märkimisväärselt ülikoolis õigusteaduse õpetamisse. Väga oluline märksõna on siin võlaõigus, kuid täiesti uue hingamise ja lähenemise andis Urmas ka tsiviilkohtumenetlusõiguse õpetamises. Ta viis sisse süsteemse õpetuse, käsitledes kõiki olulisi küsimusi, mida peab tsiviilasja kohtus menetlemisel arvestama.

Lisaks üliõpilaste õpetamisele jagas Urmas erialast tarkust ka teistele juristidele. Praktikutele kooli-tusi läbi viies mõistis ta alati, et ei tohi raisata professionaalide aega ja koolitamise nappe võimalusi, vaid

kogu koolitusel räägitud peab olema seostatav juristide praktilise tööga ja andma erialaspetsialistidele uut teadmist.

Urmas on väga mitmete materiaaõiguse ja menetlusõiguse kommentaariosade autor. Ta on sellega loonud meie õigusesse palju selgust, näidanud sadadele juristidele kätte võimalused, mida meie õiguskord pakub ja mille peale tavalised ülikooliharidusega juristid ei tuleks. Aga Urmas oma kommentaaridega on näidanud eeskuju sellega, millisel tasemel õiguslik analüüs saab olla ja peab olema. Kui on soov kedagi veenda selles, et meil on põhjust meie õiguskorra üle uhke olla, et meie õigus on süsteemne ja sügav, saab seda hõlpsasti teha, kui võtta appi Urmase poolt kirjutatud kommentaarid.

Juba 1990. aastatel tekkis Urmasel võimalus tegeleda asjaõigusega, sh kinnisasjaõigusega ja kinnistusraamatu pidamise probleemidega. Ta mõistis, et kinnistusraamatut tuleb pidada vastutustundlikult ja kindlate põhimõtete järgi, sest sellest sõltuvad meie kinnisvara käibekindlus ja kinnisasja omanike õigused. Urmas suhtus kohtunikuabidesse, meie kinnistusraamatu valvuritesse, alati soojalt ja suure lugupidamisega. Veel eelmisel aastal viis Urmas läbi kinnistusraamatu pidamist käsitleva kohtunikuabide, notarite ja kohtunike ühiskoolituse.

Üks mitmetest valdkondadest, mille vastu Urmas erilist huvi tundis, oli ühinguõigus. Lisaks muule töötas ta põhjalikult läbi küsimused, kuidas õiguslikult tagada äriprojekte, reguleerida keerulisi osanike- või aktsionäridevahelisi suhteid, võõrandada toimivaid ettevõtteid ja kaitsta vähemuse õigusi. Urmase osalusel valmisid mahukas äriühinguõiguse revisjon ja ühinguõiguse õpik. Lisaks sellele, et nende projektide raames töötati kõikehõlmavalt läbi vastav õigusvaldkond, lähendas see üksteisele tippspetsialistide seisukohti.

See, kuidas Urmas panustas noorte juristide kasvatamisse, oli väga eriline. Ta nägi ja käsitas mitmeid noori ülikooli lõpetajaid lihvimata teemantidena, kellel on suur potentsiaal, kuid kes saavad kasvada suurepäraseks juristideks üksnes juhul, kui nad juhatatakse väärt allikate juurde, neile näidatakse kätte õiged töömeetodid ja neil lastakse teha olulisi asju. Mitmed juristid kasutasid võimalust töötada Urmase juures, et saada häid mõtteid ja juhatust õigele rajale seal, kus teadmised ja n-ö juristimõistus endal otsa said.

Seda, et Urmas oli hooliv inimene, märkasid kõik, kes temaga koos töötasid, aga eriliselt paistis silma, milline hooliv isa oli Urmas.

Urmas oli väga paljude projektide algataja ja käimatõmbaja. Kuigi tal oli alati palju käsil, oli võimalik saada ta alati kaasa mõtlema, kui probleem oli kas väga huvitav või väga oluline.

Urmase panuse ülesloetlemisel jääb kindlasti midagi ütlemata. Seda kõike on lihtsalt nii palju.

Kahjuks jäid pooleli mitmed projektid ja lahendamata nii mõnedki kitsaskohad. Nüüd tuleb need meil ilma temata ära lahendada. Järgime seda inspiratsiooni ja eeskuju, mis ta meile andis.

Oli au Sind tunda, Urmas!

Sügav kaastunne lähedastele.

Kaupo Paal

Foto autor: Taavi Leppiman

Allikas: Riigikohus